

Wyznaczanie granic dziecku

Czy granice są potrzebne w wychowaniu?

Granice kojarzą się z liniami, które wyznaczają obszar danego państwa, na którym obowiązują pewne prawa. Kiedy je przekraczamy, musimy dostosować się do zasad, które tam panują, aby nie spotkała nas kara. Wydawać by się więc mogło, że granice powinny być stałe. Inaczej jest jeśli mówimy o granicach w kontekście wychowania dlatego, że cechą ich powinna być jednocześnie otwartość na zmianę.

Dzieci to nasz prawdziwy skarb a także największe źródło radości i dumy. Wyznaczanie granic jest bardzo ważnym i wymagającym elementem wychowania. Granice nie są czymś wrodzonym, lecz kształtują się w ciągu naszego życia, dlatego aby dojrzeć do odpowiedzialności, wolności i prawdomówności musimy od najmłodszych lat uczyć się wyznaczania oraz respektowania granic. Dla niektórych rodziców, wyznaczanie granic może być trudne, ponieważ jest to proces trwający w czasie a ponadto, to rodzice uczą zasad obowiązujących w społeczeństwie i danej kulturze oraz uczą zachowań oczekiwanych.

Rodzice uczą swoje dzieci korzystając z różnych sposobów. Jedni stosują upomnienia i kary, drudzy tłumaczą i przekonują, jeszcze inni jasno i stanowczo określają obowiązujące zasady i uczą odpowiedzialności za ich nieprzestrzeganie.

Do dziecka przemawiają obrazy. Jeśli rodzic uczy dziecko, że „prawda jest bardzo ważna i nie wolno kłamać”, a kiedy dziecko zapomniało odrobić lekcje radzi mu aby powiedziało Pani, że bolała go głowa. Jak zachowa się dziecko w przyszłości w podobnej sytuacji? Mimo, iż będzie znało teorie, z której wynika, że kłamstwo jest złe, to skorzysta z tego, co „widzialne”, skuteczne.

Ustalanie reguł oraz zasad to praca wspólna, nawet jeśli większa jest tu odpowiedzialność rodzica. Wymagana jest zgoda dwóch stron, akceptacja wytyczonych ram zarówno przez dziecko jak i rodzica. Dziecko ma prawo nie zgadzać się na pewne rzeczy, a rodzic musi to uszanować, okazać zrozumienie i w możliwy sposób być elastyczny w zakresie modyfikacji wytyczonych ram.

Dzieci nieustannie próbują przekraczać granice, a jeśli nie natrafią na brzegi, wybiorą ten kierunek, gdzie tych granic brakuje, inaczej mówiąc „zbacza z kursu”. Dzieci

„testują” dorosłych, sprawdzają granice tolerancji, a przy okazji jaka jest ich pozycja w relacjach z innymi. Sprawdzają, jak dokoń mogą się posunąć oraz co się wydarzy, jeśli postawione granice przekroczy.

Granice w sposób naturalny się zmieniają i rodzic musi się na to przygotować. Jest to związane z rozwojem dziecka, wzrastającą samodzielnością. Wraz z dojrzewaniem dziecka, zwiększa się jego swoboda ale również odpowiedzialność. Dorastające dziecko ma więcej praw ale także więcej obowiązków.

Co w sytuacji, kiedy granice są zbyt restrykcyjne? Wówczas, dziecko ma poczucie nadmiernej kontroli oraz utraty wolności, a co za tym idzie- ogranicza się mu w ten sposób możliwość uczenia się i prawidłowego rozwoju, a to z kolei może prowadzić do pogorszenia wyników w nauce oraz do buntu przeciw rodzicom.

Wielu z rodziców zastanawia się, dlaczego te „granice” są takie ważne. Przede wszystkim dają poczucie bezpieczeństwa, a dzieci potrzebują uporządkowanego świata, chcą poznać reguły, które w nim panują, wiedzieć, czego się od nich oczekuje. Chcą wiedzieć, na co mogą sobie pozwolić oraz jakie są konsekwencje ich zachowań. Chcą mieć jasno wytyczony szlak.

Granice wyznaczają obszar zachowań akceptowanych, jeśli są wyraźnie ustalone stanowią ścieżkę postępowania zgodnie z obowiązującymi normami i zasadami.

Granice określają związki między ludźmi i pozwalają dzieciom odkrywać, ich siłę w relacjach z innymi. Oddanie dziecku kontroli i „władzy” może powodować u dziecka przecenianie własnych możliwości, a w konsekwencji powodować konflikty z innymi.

Dziecku trzeba stawiać granice w sposób umiejętny, stanowczo i konsekwentnie, a przy tym nie zapominając o mądrości.

Wytyczanie granic jest skuteczniejsze, kiedy korzysta się z informacji i pozwoleń, niż kiedy dominują zakazy.

Rodzice muszą czuwać nad dostosowywaniem i poszerzaniem granic, by rozwój dziecka przebiegał prawidłowo, a jest to możliwe dzięki równowadze między odpowiedzialnością i swobodą a kontrolą wypracowaną wspólnie przez rodziców i dziecko.